

Lausunto käyttöiän päässä olevan raitiovaunukaluston korvaamisen hankesuunnitelmasta sekä pääkaupunkiseudun pikaraitioliikenteen kasvun mahdollistavasta raitiovaunuhankinnan hankesuunnitelmasta

11/08.00.00.03/2022 [HKL:n raitiovaunukaluston hankesuunnitelma]

Hallitus 10.10.2023 § 86

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Johtaja Johanna Wallin, p. 050 337 5685
Sopimuspäällikkö Jami Vitikainen

Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy (Kaupunkiliikenneyhtiö) on laatinut hankesuunnitelmat käyttöiän päässä olevan raitiovaunukaluston korvaamisesta sekä pääkaupunkiseudun pikaraitioliikenteen kasvun mahdollistavasta raitiovaunuhankinnasta. Vaunuhankinnat ovat välttämättömiä investointeja kaupunkiraitioliikenteen jatkuvuuden varmistamiseksi ja jo päätettyjen linjastolaajennusten mahdollistamiseksi.

HSL on osallistunut hankesuunnitteluun sekä projektiryhmä- että ohjausryhmätasolla ja valmistelussa on huomioitu hyvin HSL:n tarpeet. Vaunuhankintojen hankesuunnitelmien päätöksenteko on tarkoitus tehdä talven 2023 aikana niin, että Kaupunkiliikenneyhtiön järjestämän tarjouskilpailun ratkaisu saataisiin 2025 mennessä ja uusia vaunuja matkustajaliikenteeseen vuoden 2029 loppuun mennessä.

Tiivistelmä

HSL pitää raitiovaunuhankintoja tarpeellisena investointina. Kaupunkiraitioliikenteeseen tarvitaan uutta kalustoa korvaamaan käyttöiän päässä olevaa vanhaa kalustoa ja tästä on HSL:n hallitus antanut myönteisen lausunnon jo 8.2.2022. Uudet Länsi-Helsingin ja Vantaan pikaraitiolinjat tarvitsevat myös uutta kalustoa mahdollistamaan liikenteen aloittaminen jo 2020-luvun lopulla. Helsingin ja Vantaan kaupunki haluavat kehittää raitioliikennettä edelleen, jolloin myös kalustoinvestoinnit ovat välttämättömiä.

HSL:n hallitus on kokouksessaan 14.12.2021 hyväksynyt kaupunki- ja pikaraitioliikenteen RAILI2-linjastosuunnitelman raitioliikenteen keskipitkän tähtäimen kehittämissuunnitelmaksi. RAILI2-linjastosuunnitelmaan on myöhemmin yhdessä omistajakuntien kanssa tunnistettu päivitystarpeita, minkä pohjalta lausuntojen mukaiset vaunumäärät on määritetty.

Raitiovaunukalustoinvestoinnit nostavat merkittävästi raitioliikenteen operointikustannuksia, koska kaluston kustannukset maksetaan täysimääräisesti osana operointikustannuksia. Hankesuunnitelmien mukainen investointikustannus on yhteensä 270,7 miljoonaa euroa. Vaunujen bruttovaikutus HSL:n vuotuisiin kokonaiskustannuksiin (pääomakulujen ja käyttökustannusten nousu) on arviolta 22,4 miljoonaa euroa.

Kalustohankinnan esitettyjen kustannusten vaikutus lipunhintoihin on noin +2,1% tai kuntaosuuksiin noin +2,4%. HSL:n näkemys on, että kalustoinvestoinnit eivät saa nostaa lippujen hintoja, vaan rahoituksen täytyy tulla kunnilta tai valtiolta.

Arvioitaessa koko HSL:n kustannuksia pidemmällä aikavälillä olennaisiksi eriksi nousevat joukkoliikenneinfraan liittyvät infrakorvaukset sekä operointikustannuksiin sisältyvät varikko- ja kalustoinvestointien kiinteät, liikennöinnistä riippumattomat kulut.

Kiinteähintaisessakin tarkastelussa HSL:n vuotuisten kokonaiskustannusten odotetaan ylittävän miljardin euron rajapyykin 2030-luvun alkuun mennessä. Nykykäsityksen mukaisten raidevarikkojen ja -kaluston (kaikki raideliikennemuodot) tulevat käyttöönnotot kasvattaisivat toteutuessaan raideliikenteen operointikustannusten kiinteitä eriä 2030-luvulla enimmillään yli 90 miljoonalla eurolla vuodessa. (Arvio ei kuitenkaan sisällä jo ennestään maksettavia, liikennöinnistä riippumattomia operoinnin kiinteitä eriä eli vanhaa kalustoa, varikoita tai operointikustannuksiksi siirtyviä peruskorjauksia tai niiden poistumaa.)

Ehdotus

Hallitus päättää

a) antaa liitteiden mukaiset ehdolliset puoltavat lausunnot käyttöiän päässä olevan raitiovaunukaluston korvaamisen hankesuunnitelmasta sekä pääkaupunkiseudun pikaraitioliikenteen kasvun mahdollistavan raitiovaunuhankinnan hankesuunnitelmasta. Puoltavien lausuntojen edellytyksenä on, että HSL, Kaupunkiliikenneyhtiö, Helsingin kaupunki ja Vantaan kaupunki pääsevät sopuun kaluston valmistuksen aikaisten kustannusten takaamisen sekä käytön aikaisten kustannusten määrittävistä sopimuksista.

b) valtuuttaa toimitusjohtajan neuvottelemaan sopimuksista Kaupunkiliikenne Oy:n ja kaupunkien kanssa.

Käsittely

Johtaja Johanna Wallin selosti asiaa kokouksessa.

Käsittelyn aikana puheenjohtaja Sauri teki ehdotuksen, että lausuntoihin tehdään lisäys: "Kaluston suunnittelussa tulee huolehtia siitä, että vaunuissa on riittävästi tilaa lastenvaunuille ja matkatavaroille." Jäsen Månsson kannatti ehdotusta. Käsittelyn aikana esittelijä muutti ehdotustaan Saurin kannatetun ehdotuksen mukaiseksi.

Päätös

Hallitus hyväksyi muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet

HSL:n hallituksen lausunto käyttöiän päässä olevan raitiovaunukaluston korvaamisen hankesuunnitelmasta

HSL:n hallituksen lausunto pääkaupunkiseudun pikaraitioliikenteen kasvun mahdollistavan raitiovaunuhankinnan korjatusta hankesuunnitelmasta

Lausuntopyyntö raitiovaunuhankintojen hankesuunnitelmista

Käyttöiän päässä olevan raitiovaunukaluston korvaamisen hankesuunnitelma, alkuperäinen

Pääkaupunkiseudun pikaraitioliikenteen kasvun mahdollistavasta raitiovaunuhankinnan hankesuunnitelma, alkuperäinen

Käyttöiän päässä olevan raitiovaunukaluston korvaamisen hankesuunnitelma, korjattu

Pääkaupunkiseudun pikaraitioliikenteen kasvun mahdollistavasta raitiovaunuhankinnan hankesuunnitelma, korjattu

Vantaan kaupunginvaltuuston hyväksyminen pikaraitiovaunujen hankesuunnitelmaan Vantaan ratikan raitiovaunuhankinnan osata